

Lausunto

21.08.2024

Asia: VN/29568/2023

Luonnos hallituksen esitykseksi laiksi yhteistoimintalain muuttamisesta

Yleiset huomiot

Yleiset huomionne esitysluonnoksesta

Yhteistoimintalain kokonaisuudistus astui voimaan 1.1.2022. Uudistuksen tavoitteena oli kehittää työpaikkojen yhteistoimintaa jatkuvan vuoropuhelun mukaisesti. Yhteistoimintalaki on siis aivan hiljattain uudistettu. Uudistuksessa tehtyjen muutosten vaikutuksista ei vielä ole paljoakaan kokemuksia, eikä vaikutusten seuranta vielä ole riittävästi, jotta vaikutusten arviointia olisi mahdollista perusteellisesti tehdä. Sen vuoksi Juristiliitto pitää yhteistoimintalain uudistamista ennenaikaisena ja tarpeettomana näin pian kokonaisuudistuksen voimaan tulon jälkeen.

Juristiliitto katsoo, että työlainsäädännön pitäisi olla ennakoitavaa ja uudistusten tarpeet tarkasti harkittuja. Lain tulkinnoista saadaan oikeuskäytäntöä ja käytännön kokemuksia vähitellen, joten uudistusten vaikutusten arviointikin vie aikaa.

Juristiliitossa toivomme, että työlainsäädännön uudistaminen tapahtuisi laajoina kokonaisuuksina, ei yksityiskohta kerrallaan eikä kokonaisuudistuksia pitäisi hätiköidysti lähteä muuttamaan ennen kunnollista vaikutusten seuranta ja arviointia.

Esityksen pykäläkohtaisten yksityiskohtien osalta Juristiliitto viittaa Akava ry:n lausuntoon.

Yleisperustelut

Huomionne luvuista 1 - 3 (tausta, nykytila ja sen arviointi, ehdotuksen tavoitteet)

Ks, seuraava kohta.

Huomionne luvuista 4 - 5 (keskeiset ehdotukset, vaikutukset ja muut toteuttamisvaihtoehdot)

Yleisperusteluissa arvioidaan muun muassa yritysvaikutuksia ja todetaan, että on todennäköistä, että yritykset jatkavat niin vuoropuhelua kuin muutostilanteissa käytäviä menettelyitä ainakin osittain, vaikka lainsäädännöstä johtuva velvoite niihin poistuisikin. TEM:n tutkimuksen perusteella

hallinnollisen taakan osuus kustannuksista on varsin pieni. Perusteluissa todetaan edelleen, että yritykset kokivat yhteistoiminnan merkittävilta osin mielekkääksi myös omista lähtökohdista.

Tätä taustaa vasten tuntuu tarpeettomalta tässä vaiheessa tehdä muutoksia pari vuotta sitten uudistettuun lainsäädäntöön varsinkin, kun samaan aikaan toiveena on paikallisen sopimisen lisääminen työpaikoilla. Paikallinen sopiminen edellyttää luottamusta ja entistä tiiviimpää vuoropuhelua.

Yleisperusteluissa on selostettu myös yhteistoiminta-asiamiehen selvityksiä vuoropuhelun ja työyhteisön kehittämissuunnitelmien toteutumisesta yrityksissä. Selvityksen mukaan suurin työ yritykselle on ensimmäisen työyhteisön kehittämissuunnitelman laatiminen ja vuoropuheluprosessin perustaminen ja aikataulutus. Yhteistoiminta-asiamiehen näkemyksen mukaan jatkuva vuoropuhelu ja siihen liittyvä työyhteisön kehittämissuunnitelma ovat kohtalaisen hyvin yrityksissä käytössä. Lisäksi todetaan, että osaltaan laki on johtanut siihen, että yhteistoiminta koetaan entistä enemmän jatkuvana ja työyhteisön toimintaan kuuluvana asiana. Jatkuva vuoropuhelu pohjustaa myös muutosneuvottelutilanteita, kun henkilöstöllä on jo valmiiksi ajankohtaista tietoa yrityksen näkymistä.

Juristiliiton mielestä nämä perusteet ennemminkin tukevat nykyisten säännösten säilyttämistä kuin niiden muuttamista.

Juristiliitto katsoo, että työlainsäädännön ennakoitavuus on myös yritysten etu. Nyt esitetty uusi soveltamisalapykälä on monimutkainen ja aiheuttanee yrityksille enemmän hallinnollista taakkaa kuin voimassa olevan tilanteen säilyttäminen.

Pykälät ja säännöskohtaiset perustelut

2 § - Soveltamisala

Ks. edellinen kohta

Esityksen pykäläkohtaisten yksityiskohtien osalta Juristiliitto viittaa Akava ry:n lausuntoon.

7 a § - Vuoropuhelun toteuttaminen 20-49 työntekijän yrityksissä tai yhteisöissä

-

12 § - Muusta lainsäädännöstä johtuvat vuoropuhelussa käsiteltävät asiat

-

16 a § - Työnantajan velvollisuus käydä muutosneuvottelut eräissä tapauksissa

-

23 § - Neuvotteluelvoitteen täytyminen

-

25 a § - Työsopimuksen päättymistä koskeva määräaika

-

38 § - Sopimisoikeus

-

46 §- Rangaistussäännökset

-

Voimaantulo ja siirtymäsäännös

Huomionne ehdotetusta voimaantulosta ja siirtymäsäännöksestä

-

Meklin Jaana
Juristiliitto - Juristförbundet (rek. Suomen Lakimiesliitto - Finlands
Juristförbund ry)